

Domies Toen

Nieuwsbrief

februari 2020

Nijs oet Toen

Door Jan Jaap

Er is veel gebeurd sinds de laatste nieuwsbrief. De gevraagde subsidie is binnen. Tijdens de Noodklokdag bleek dat de tuin veel mensen aan het hart gaat. Fijn! En er was een bestuurswissel. We moeten het oude bestuur danken voor haar inzet en een vol vertrouwen leggen in het nieuwe. Maar het gaat om de tuin.

Even optillen

Het was weer een droog jaar, gelukkig iets minder dan twee jaar terug maar toch. Benieuwd hoe de beuk het houdt. In ieder geval is de tuin bezig uit haar slaap te ontwaken. De winterakonieten hebben mede door de storm hun mooiste tijd alweer gehad maar de sneeuwkllokjes staan er prachtig bij. Vooral de dubbele sneeuwkllokjes. Even optillen en in de bloem kijken.

Vroege hommels

De krokussen staan weer massaal klaar om ons te verbazen met haar tinten blauw en het prachtige oranje stuifmeel dat hiermee zo mooi contrasteert. Vorig jaar vlogen de eerste hommels al in de laatste week van februari. Normaal zie ik de eerste rond 10 april. Dat mooie weer is een beetje eng omdat er dan al zoveel planten aan de groei gaan wat door een late vorst weer afgestraft wordt. Helaas hebben we hier geen invloed op.

Volop bloei

Doordat het al zo lang erg zacht is, staat onze wintersierkers – Prunus subhirtella 'Autumnalis' prachtig in volle bloei. Meestal bloeien er een paar takken maar nu bloeit hij volop, heel bijzonder.

Door het zachte weer bloeien ook de gele kornoelje en de winterkamperfoelie volop. Als je op het goede moment langs de kamperfoelie loopt kun je in een wolk van zoete parfum terecht komen. Anders even je neus bij de bloemen houden.

Extra handen

Met NLdoet richten we ons haast traditioneel op het onderhoud van de schelpenpaden. U bent van harte welkom om een handje te helpen. En ja, een paar extra vrijwilligers zou ook mooi zijn, al hebben we nu al een leuke hechte groep maar er kunnen er nog wat bij. Een ochtend of een middag, denk er eens over.

Wandelen langs stinzenplanten met

Jan Jaap Boehlé

23 februari en 16 maart

Start 14.00 uur in de theeschenkerij.
Kosten: €3 pp, vrienden gratis; na afloop feestelijke nazit in de theeschenkerij met hartige taart en een goed glas naar keuze € 7,50.

Slecht weer? Dan een boeiend verhaal door Jan Jaap over stinzenplanten, natuurlijk met heel veel foto's.

Nog geen vriend van Domies Toen?

Word vriend, want Domies Toen moet blijven.

We gaan voor 500 vrienden!

Bericht van het bestuur

Afgelopen jaar was een heel spannend jaar voor Domies Toen. Het voortbestaan hing aan een zijden draadje. Het zittend bestuur heeft heel hard gewerkt aan het veilig stellen van de financiering van de tuin, ondersteund door vrijwilligers en een Noodkloklup. Ook kwam er veel steun uit de tuin- en erfgoedwereld, de Nederlandse Vereniging van Botanische Tuinen, de Nederlandse Tuinenstichting en Bond Heemschut.

De Kleine Plantage, De Cruydthoek en Tuingoed Foltz ondersteunden ons financieel en in hun nieuwsbrieven, kunstenaars verleenden hun medewerking bij de Noodklokdagen.

Het resultaat van alle acties is bekend: een toezegging van de gemeente met medefinanciering van de Stichting Oude Groninger Kerken voor de komende twee jaar.

Een ander resultaat is de aanwas van 150 nieuwe vrienden. Daarvoor onze grote dank, heel goed om te zien dat het draagvlak voor de tuin groot is. Het kan zijn dat in de hectiek van vorig jaar toch nog wat fout gegaan is met de administratie van de nieuwe vrienden. Mocht u mensen weten die wel vriend wilden worden maar niets gehoord hebben, laat het ons even weten.

Het bestuur was na jaren praten en vechten moe en besloot de taken neer te leggen als er een nieuw bestuur gevonden was. Dit is gelukt! We hebben een vrijwel voltallig bestuur bij elkaar. Alleen voor het secretariaat zijn we nog zoekende. De overdracht heeft op 1 februari plaatsgevonden.

Als nieuw bestuur zijn we druk doende met heel veel zaken, zoals het beleidsplan 2020 - 2028, het beheerplan van de collectie en het opzetten van een ambitieus en veelzijdig programma samen met de theeschenkerij en deels ook samen met Het Hart van Pieterburen, de kerk, de camping 'Boetn Toen en 'de overkant', het bezoekerscentrum Waddenkust.

Op 19 april organiseren we een spetterende opening van het tuinseizoen, met muziek, rondwandelingen en een veiling. Nadere uitwerking volgt. Ook houden we een feestelijke vriendendag.

Natuurlijk zijn er regelmatig rondwandelingen door de tuin, steeds met een andere invalshoek. Zie pagina 3 van deze nieuwsbrief.

We zijn nog op zoek naar vrijwilligers, om mee te helpen bij activiteiten. Natuurlijk blijven er rondleiders nodig. Ook voor de PR zijn vrijwilligers welkom. En tuinvrijwilligers kunnen we altijd gebruiken!

Maar last but not last, we hebben ook vrijwilligers nodig voor het opzetten van een educatieve dienst.

Zin? Neem contact met ons op. Dat kan door een mailtje te sturen naar info@domiestoen.nl.

We horen graag van jullie!

We hebben er als nieuw bestuur zin in!

We danken het oude bestuur voor het vele werk dat het heeft gedaan!

We hopen ze in de tuin te blijven ontmoeten. Jan Dresmé heeft in ieder geval toegezegd webmaster te blijven.

En vanzelfsprekend danken we allen die ons vorig jaar bij alle acties hebben geholpen!

Even voorstellen

Annette Broekhuizen

Ik werkte van 1996 tot 2009 voor Domies Toen, deed daar aan fondswerving, pr en projecten. Daarna verzorgde ik de fondswerving voor diverse plekken en monumenten in Groningen.

Mijn brood verdiende ik als projectleider bij Buro Vrouw en Werk Drenthe, en verder als loopbaanadviseur en opbouwwerker.

Domies Toen had nog altijd een speciaal plekje in mijn hart dus toen afgelopen zomer de noodklok luidde.....

Jan Willem Zwart

Lange tijd was ik directeur van De Kruidhof in Buitenpost. Ik ben projectdirecteur van B-Rhapsody, een wildebijen-project van Silence of the Bees. Momenteel werk ik voor een groot deel op Schiermonnikoog waar ik bij Natuurmonumenten binnen het Nationaal Park bezig ben met grootschalig natuurbeheer.

Ik ben een Fries, een Wâldpyk, zoals ik het zelf noem. Ik woon in Buitenpost, ben getrouwd en heb twee kinderen.

Jan van Duinen

Ik heb lang in het hout gewerkt. Als commercieel directeur bij Houthandel Kunst Oberman en bij Mega Hout Leeuwarden. Ik was gemeenteraadslid voor de PVDA in de Gemeente Eemsmond en bestuursvoorzitter van de Stichting Uithuizer woningbouw. Als pensionado ben ik bestuurslid voor het Comité 4 Mei Herdenking, voor de Groningerweek Uithuizen en voorzitter van de Eetclub "Kom Erbij".

Domies Toen bruist van leven agenda

Het voorlopige programma voor de komende maanden

23 februari en 16 maart: stinzenplantenrondwandeling, zie pagina 1

19 april: spetterende openingsdag.

Veiling met veilingmeester Hans Kosmeier

Muziek

Rondwandelingen met verschillende thema's

De theeschenkerij is om 11 uur open.

Nadere informatie volgt, kijk vooral op www.domiestoen.nl

25 en 26 april: Lentetuinmarathon 'Het Tuinpad op'

9 mei: Kerkenfietspad langs verschillende kerken in de omgeving, met natuurlijk de Petruskerk in Pieterburen.

De theeschenkerij is open, met een lekkere aanbieding. zie voor deelnemende kerken de website van Oude Groninger Kerken.

10 mei: Moederdagrondwandeling langs 'vrouwenplanten' zoals maagdenpalm, lievevrouwebedstro en nog veel meer!

Start 14 uur in de theeschenkerij.

Kosten: €3 pp, vrienden gratis, na afloop feestelijke nazit in de theeschenkerij.

1 juni: Vriendendag voor vrienden van Domies Toen

20 en 21 juni: Groei en Bloei-dagen

25 en 26 juni: Zomertuinenmarathon 'Het Tuinpad op'

Dit is een programma onder voorbehoud. Kijk op onze [website](#) voor aanvullingen en mogelijke wijzigingen!

Wiebo Froentjes

Ik woon in Pieterburen, ben lid van het algemeen bestuur om als schakel te dienen tussen – de belangen van – het dorp en Domies Toen. Daarbij speelt het maken van een dorpsvisie waarin Domies Toen een prominente plaats inneemt, een belangrijke rol.

Ik heb in mijn werkzame leven verschillende functies vervuld in het openbaar bestuur en was in de laatste periode zelfstandig organisatie-adviseur.

Ik zie het als een uitdaging om enerzijds de belangen veilig te stellen van Domies Toen als erkende botanische tuin en als officieel geregistreerd museum en anderzijds Domies Toen een plaats te geven als publieksvriendelijk en aantrekkelijk recreatiegebeuren binnen het dorp.

Plant van de maand wringwortel

De wringwortel – *Helleborus viridis* is een stinzenplant. Van oorsprong was het een artsenijsplant. Ze werd gebruikt als de koe de uierziekte 'wring' had. De uier was dan ontstoken en de koe liet zich dan niet melken. Het is een beetje een luguber verhaal. De arts maakte een sneetje in de huid van de koe en stak daar de stengel van de wringwortel in. *Helleborus* is een giftige plant. Op de plek waar de stengel was gestoken ontstond een ontsteking die zo pijnlijk was dat de koe de pijn van de ontsteking aan de uier niet meer voelde en zich weer liet melken. Ook een manier van genezen. *Helleborus viridis* kwam in Zuid-Limburg vroeger in het wild voor maar is daar verdwenen. Als je geluk hebt, kun je in het aangrenzende België de plant nog tegenkomen. (JJB)

Van een tuinvrijwilliger

Margreet

O ja.... Toen.... Planten van herinnering

'Planten van herinnering' is dit jaar het thema van de botanische tuinen in Nederland. Planten die je bijblijven en die je koestert, omdat ze je herinneren aan een bijzondere tijd of gebeurtenis. Of misschien zijn ze wel uit je leven en uit je herinnering verdwenen en roept het weerzien – of weer-ruiken – ervan juist een vergeten herinnering weer heel levendig op.

Een paar jaar geleden was ik getuige van een wel heel aparte uitwerking van zo'n 'herinnerings'plant, bij een oudere dementerende heer in een verpleeghuis. In zijn werkzame leven had hij met planten gewerkt. Hij had een bloemenwinkel gehad, zei hij altijd. Maar volgens anderen was het wel meer dan dat geweest. Hij zag er inderdaad heel wat erudierter uit dan je misschien van een bloemist zou verwachten.

Tijdens een kringgesprek bij de koffie vertelde hij dat hij een kleindochter had gekregen. Hoe ze heette, was natuurlijk de vraag. Dat wist hij niet meer. Maar haar tweede naam wist hij nog wel, zei hij triomfantelijk: "Myosotis! Ofwel: Vergeet-mij-niet!" En aan het einde van het gesprek wist hij het weer: Zijn nieuwe kleindochter heette Kess Myosotis.

In Domies Toen groeien verschillende soorten Myosotis, waaronder Bosvergeet-mij-nietjes en Moerasvergeet-mij-nietjes.

Bosvergeet-mij-nietjes (l) komen in Nederland vrijwel alleen voor in Zuid- en Midden-Limburg, vooral in lichte, vochtige loofbossen en de randen daarvan. Het Moerasvergeet-mij-nietje (r) is een vaste plant met een lange bloeitijd.

Nu het tuinseizoen weer begint komen er ook in Domies Toen volop mogelijkheden om herinneringen op te halen. Wij verheugen ons erop. U gaat er nog van horen!

Gerrie Jonker

Ik ben cultureel ondernemer en muziekdocente, bestuurslid van de Aduarder Abdijconcerten, cultuurcoach Onderwijs voor Centrum voor de Kunsten It Toanhûs - gemeente De Fryske Marren en mede-initiatiefnemer en eigenaar van de KunstKerk Hogeland.

Ik zet me graag in voor Domies Toen, om dit unieke samengaan van natuur en geschiedenis levend te houden.

Maarten Bohlmeijer

Ik heb een aantal klussen in Domies Toen verricht en ben toen door Jan Jaap gevraagd om als penningmeester zitting in het bestuur te nemen. In het verleden heb ik onder andere bestuurservaring opgedaan in de NJN (Nederlandse Jeugdbond voor Natuur).

Ik vind de tuin dermate belangrijk dat ik daar graag tijd voor vrij wil maken.

Dit is de laatste Nieuwsbrief die we per post verzenden.

Immers, we leven steeds meer in het digitale tijdperk. We willen graag duurzaam werken en dus minder papier gebruiken.

De meesten van ons hebben een mailadres. **Daarom vragen we de vrienden waar we het mailadres nog niet van hebben ons dat te geven via nieuwsbrief@domiestoen.nl.**

De Nieuwsbrief wordt naar iedereen individueel verzonden, uw mail-adres komt dus niet bij derden terecht.

De Nieuwsbrief zal ook als pdf op onze [website](#) te vinden zijn en als geprint exemplaar op diverse plekken in en om de tuin.

We hopen op ieders begrip voor deze werkwijze.

Wel ontvangt u dit jaar nog een vriendenkaart en een betalingsverzoek.

We hopen daar in de toekomst ook een slimmere oplossing voor te vinden.